

*DISSE*RATI*O ACADEMICA,*

Sistens

Observationes

circa

*Historiam Decimarum Ecclesiastico-
carum in Svecia.*

CUJUS

PARTEM POSTERIOREM

Conf. Ampl. Facult. Philos. Aboëns.

P R A E S I D E

**M. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,**

ELOQU. PROF. REG. ET ORD. REG. ACAD. LITT. HUMAN. ET ANTIQUITAT.

NEC NON R. SOC. SCIENT. UPSAL. MEMBRO,

PRO GRADU

Publice examinandam sicut

PETRUS AHLSTRÖM,

Stip. Reg. Smolandus,

In Auditorio Majori die XXXMaii 1798,

Horis a. m. consuetis.

A B O Æ,

Opera JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

22.

PRÆFATIUNCULA.

Ante biennium fere, Dissertationem Academicam, *Observationes circa Historiam Decimarum Ecclesiasticarum in Svecia continentem*, ad hanc Academiam edere instituit popularis & amicus meus, Philos. Candidatus Clar. Dn. Gudmundus Nyström, sed non nisi partem priorem publicæ committere luci, rerum suarum conditio permisit: quæcum nec magnam spem offerat, fore ut, postquam de Academia decedens Sacri Ministerii curis industrias suam domi consecravit, alteram adjicere partem, sibi liceat; consilio D:ni Præsidis, ne opusculum mancum relinquatur, illud persequendum suscepit. Quod quo successu præstare valuerim, Lectoris Benevoli judicium esto. Mibi quidem, ut rem pro virium modulo tentasse, non injucunda fuit opera, ita fore, ut nec omnino aliis reprehensione digna videatur, spes abblanditur.

§. V.

Ab eo more, qui in reliquis provinciis imperii Sveo-Gothici, quoad Decimarum distributionem obtinuit, eatenus olim abiisse reperimus Gotblandos, quatenus Episcopo plane præterito, trifariam eas diviserunt, inter Curatum, Ecclesiam & Pauperes. Lex Gotblandica. C. III. §. 2. habet: *Sognamenn aigu tbrithiung, oc Kirchia tbrithiung, oc tbrithiung Prestr* (Trientem accipient pauperes, & trientem Ecclesia, & trientem Sacerdos); ubi Sognamenn ver-

ten-

rendum esse pauperes (*fattige*), non ut absurdum habet interpres Svecanus, *parochiani*, *Socknemän*, (quos hæc Lex vocat *Kirchiumenn*), vel loci aliarum Legum Provincialium paralleli docere poterant (a). Illustrant rem plures Bullæ Papales, quibus antiqua consuetudo, postea etiam conventione inter Episcopum Lincopensem *Carolum (Magni)* & Populum Gothlandiæ, initio seculi XIII stabilita, confirmatur. Nempe *Honorii III*, d. 30 Jan. a. 1217, apud VASTOVIVM *Vitis Aquilon.* Ed. Colon. p. 168; (cfr. A CELSE *Apparatus ad Hist. Sveogoth.* Sect. 1. Bullarii Romano-SveoGothici Recensionem sistent. p. 55 N. 3, & p. 61 N. 27, nec non *Accessionis* ad Recensionem hanc Bullarii Celsianam, *ex Codice Fredenheimiano*, a D:no Præside editæ. p. 6 N:o 3) & *Gregorii IX*, d. 21 Jan. a. 1230, (*Accession. ejusd.* p. 21 sq. N:o 2. commemorata,) ubi legitur: *Cum ex antiqua consuetudine obtentum sit in Guthlandia, ut in tres partes dividetur decime integre persolute, quarum una deputaretur fabrice, secunda usibus Clericorum, tertia pauperibus eroganda, &c. & super hoc ... Lincensis Episcopus loci Dioecesanus moverit questionem; tandem, mediante Lundensi Archibiscope -- super his talis compositio intervenerit, quod in eodem statu earundem decimarum distributio permaneret, -- Nos ergo -- compositionem ipsam -- auctoritate Apostolica confirmamus. &c.*

§. VI.

In *Aboensi* etiam Dioecesi, sive in *Finlandia*, pecularis usitatæ fuit Decimorum partitio. Scilicet tertia quidem pars, hic, ut ubique, cessit *Curato*; reliquæ autem partes

A 2

inter

(a) Observat etiam Nobiliss. IHRE *Glossar.* P. II, p. 695, vocem *Socken stipem* quoque notare; unde *Soknedjäknar* (Scholares medicantes) & *gå Sokn*, derivat.

inter Episcopum, Ecclesiam parochialem, Sanctum Henricum (hoc est, Ecclesiam Cathedralem Aboensem) & Pauperes, (in quorum jus succedebant Canonici) dividebatur; ita ut Secale inter Episcopum, Curatum & Ecclesiam in tres aequales partes distribueretur, tertiae autem hujus partis quadrans (totius decimæ uncia) pauperibus, seu postea Canonicis, assignaretur, reliquus bessis (totius decimæ quadrans) partibus aequalibus inter Ecclesiam Cathedram (a) & quamque parochialem divideretur, ita ut ut cuique octava pars totius decimæ cederet. Decima vero Hordei, Avenæ, Tritici, Pisorum & Fabarum, partim Episcopo, partim Curato tota tribuebatur (b). Sed non per totam tamen Finlandiam hæc ratio valuit. Namque in Nylandia (atque ora maritima usque ad Viburgum) Alandia & Ostrobothnia (c), Episcopo, loco suæ partis Decimaram, vi paci antiqui butyrum solvebatur, quod Nebbeskatt (l. Nebbeskattsmör) audiit; nempe annuatim una marcha butyri de quolibet capite, virilis vel muliebris sexus, septimum suæ ætatis annum compleente (b). Unde decima frumenti (e) (& fecalis & hordei)

(a) Quo tempore, aut ex quo fundamento, Ecclesiæ Cathedrali hoc jus contigerit, nos latet. Mature autem, ante Seculi XII medium, ei tributum fuisse, constat. Cfr. editæ à Dr. Prælide *Annotationes ad JUUSTENI Chronicon Episcopor. Finland.* p. 266, 564, 566, 582. sq.

(b) Cfr. *Annott. ad Juusteni Chronicon.* p. 629.

(c) Cf. l. c.

(d) Cfr. l. c. p. 230, 516 sq, 629.

(e) Adeo obscure hanc rem vetus monumentum, l. c. p. 629 exhibitum, exponit, ut induxitate pronuntiare nequeamus, utrum incolæ horum locorum duas tantum partes decimæ solvere necesse habuerint, Episcopi parte, butyro, atque in Tavastia & Carelia pellibus, illi solvendis, quasi redemita? Quod fuggere aequitas videtur. An ob frumenti in his terris penuriam, ut integra tamen

(e) inter *Curatum* tantum & *Ecclesiam* dividebatur, ac quæ huic cœdit pars, inter *Canonicos*, *Ecclesiam Cathedralem*, & quamcunque *Parochialem*, modo supra nominato, rursum dispescebatur (f). In *Carelia* autem (ex simili pacto) de quolibet fumo (h. e. familia?) dueæ bonæ pelles sive *Palki*, *Episcopo* erant peadendæ (g); ac in *Tavastia* (itidem ex antiquo pacto), quatuor pelles, vel e quolibet fumo, vel a quolibet homine adulto (masculini saltim sexus?) *Episcopo* debebantur (h). *Curatis* vero & *Ecclesiæ* in his locis,

decima Curato & Ecclesiæ solveretur, necessarium judicatum, adeoque gravius his onus colonis, quam reliquis, impositum fuerit?

(f) Vid. *Annott. ad Juusteni Chron.* p. 689.

(g) L. c. p. 230.

(h) *Quatuor pelles a Tavastis*, veteri pacto, fuisse *Episcopo* datas, constat; quarum *quartam* cum *Magnus I.*, milie-
ria incolarum commotus, (qui crudeliter a Russis spoliati
fuerant) illis quoad tempus remisisset, hi sibi in perpetuum
hanc factam fuisse concessionem contendentes, quartam il-
lam pellem solvere postea renuebant: unde vehemens &
diurna lis orta fuit, quæ tamen secundum Episcopum
tandem fuit direpta. Cfr. l. c. p. 122, 211 sq. 234.
Nempe ferarum frequentia decrecente, hoc tributum sibi
gravius sensim fiebat. Non vero jam liquet, 1:o utrum
a quolibet arcu (h. e. homine XV ætatis annum super-
gresso, qui igitur arcum tractare poterat, unde *Bogaman*
audiit) hoc tributum esset pendendum, ut docet *AGRI-
COLA* l. c. p. 689 sq. an de quolibet fumo, ut habent
literæ *R. Magni Ericii* (l. c. p. 230 sq.) de *Careliis*,
quos tamen etiam pro *arcuum* numero pelles *Ecclesiæ*
expendisse, *AGRICOLA* l. c. (p. 689) adfirmat? 2:o Utrum
pelles hæc esse deberent vel *Ermineæ* vel *Sciurinæ*? Hujus
quid m. generis fuisse, quæ *Ecclesiæ* dabantur, *AGRICOLA*

frumenti eo tempore minus feracibus, alia lege satisfiebat (i).

§. VIII.

Sed non ad illos solum usus, quibus primum destinatae fuerant, etiam vigente apud nos papismo, decimas adhibitas fuisse, reperimus. Interdum enim, non tamen facile sine venia Papæ, nisi quis se se censuræ objicere Ecclesiasticæ vellet & gravi & pericolosæ (a), non tantum Ecclesiasticis

l. c. diserte indicat, (nisi *Grofkin* idem valere existimes ac *Krok/kin*, h. e. ex quovis aratro, five jugero, *krok*, expendendam?) & vel inde colligi posse videtur, quod pro numero arcuum (quorum usum in *Ermineis* capiendis nullus esse poterat) exigebantur. Sed contra pugnat, quod l. c. p. 517 docetur, in *Satacundia* olim Curato expendendas fuisse pro quovis aratro Ecclesiastico (*Prästekrok*, quod erat dimidio minus quam aratrum regium, *Konungs Krok*) duas pelles albas (*tw bvit skin*), & Ecclesiæ item; in *Tavastia* vero ex quovis aratro Ecclesiastico unam pelleum albam, cuius pretium æstimabatur *Oræ æquale* (1 öre pengar), nimis magnum, si de pelle *Sciurina* ageretur!

(i) Ut & in *Ostrobothnia*. Cfr. de his rebus *Annott. ad Gusteni Chron.* p 123, 250 sq., 253, 266 sq., 515 sq., 557. *Fol. Hebdomad. Aboëns.* A. 1784 N:o 11 & 12.

(a) Exempla tamen hujusmodi audaciæ neque apud nos omnino desunt. Quare non tantum in statutis *Skeningenibus* severe Episcopis probibebatur, ne *Laico* decimas concederent (Vid. A. NETTELBLADT *Schwed. Biblioth.* II Stück p. 124; Cfr. A. CELEB *Apparat. ad Hist. Sveo-Goth.* Sect. 1, p. 72, n. 19), sed Papa etiam Reges *Johannem I* & *Ericum Erici* graviter reprehendit, illum & Magnates suos, quod quoties Ecclesiam *Catbedralem* vacare

fisficiis (b), sed & *civilibus* quibusdam usib[us] temporarie
& extraordinarie impendebantur. Sic non solum in sub-
sidium Belli sic dicti Sacri a Summis Pontificibus pars
earum colligebatur (c), atque hoc prætextu ad alios quo-
que

contigit, bona vacantis. Ecclesiæ apprebenderent, hunc,
quod vacantibus iisdem Ecclesiis bona earum violenter u-
surparet & pro sua diriperet voluntate. Vid A CELSE I.
c. p. 57, N. 10, & ACCESSION ex Codice Eredenheimiano
p. 18, N. 41.

(b) Sic aut venia Pontificis obtenta, aut sub spe rati;
Episcopos reperimus interdum partem non tantum deci-
marum suarum, sed etiam Ecclesiarum Parochialium, ad
Fabricam (ut loquebantur) Ecclesiarum Cathedralium ad-
juvandam impendisse. Cfr. A CELSE I. c. p. 69, N:o 8 &
10, p. 79 N. 24.

(c) Quantam vim pecuniæ, quam asidue, & quam impuden-
ter Pontifices, hoc prætextu, vel ex Svecia corraserint,
discere licet ex iis quæ habet Nobil. LAGERBRING *Svea-*
Rikes Hift. Tom. II. Cap. XIV §. 1 p. 415 sqq. Cap. XIX.
§. 2, 3; p. 731 sqq. Cf. T. III, C. II, §. 7, p. 172 sq.
Cap. III, §. 12, p. 148; C.VII, §. 16, p. 589 & §18 p.
595; Cap. VIII, §. 8, 9, 10, p. 603 sqq. Cap XI, §. 4,
p. 819 sqq. Cfr. A CELSE I. c. p. 85, N. 5; p. 88 sq. N.
2, p. 92, N. 4; p. 100, N. 19; p. 101, N. 2 & p.
102, N. 10; p. 109, N. 16 & p. 110, N. 18; p. 112.
N. 24, 25, 26; p. 114. N. 35, 37, 38, 39, 41; p. 120.
N. 9, 14, 18, 19; p. 125 N. 6, 7, 8; p. 133, sq N. 6,
7, 8; p. 165 N. 8; p. 194 N. 2; ac si placet, *Annott.*
ad Juusteni Chronic. p. 789. sq. Ex decreto Concilii La-
teranensis (a. 1215) vicefimam partem Ecclesiasticorum
proventuum per triennium, ad succursum terræ sanctæ a
Papa Honorio III fuisse exactam, ipse docet Nob. LA-
GERBRING I. c. §. 3 & 6 p. 428; oblitus autem fuit, ad
Literas provocare ejusdem Papæ, Anno jem 1216, XII

que usus, non semper honestissimos, ab iis magna licentia insumebantur (*d*); sed etiam aliquando Regibus bella gerentibus, quæ ad Religionis vel propagationem vel defensionem aliquo modo pertinere videbantur, a Papa concedi (non sine magna tamen cautione adhibita) solebant

Kal. Dec. huc missas (adeoque illis, quas afferit superiores), apud VASTOVIVM legendas, *Vitis Aquilon.* Ed Coloniæ, p. 167 (Cfr. A CELSE I. c. p. 55 N. 2, qui tamen male *biennium* habet); quibus geminæ sunt literæ ejusdem ad *Archiepiscopum Lundensem & ejus Suffraganeos*, eadem de re datæ, *Laterani* II Kal. Martii a. Pontif. I (die 28 Febr 1217), recensita in *Access. ad Bull. Cels.* p. 7, N. 6. Concilium porro *Lugdunense* II, & Papa *Gregorius X*, in eundem usum decimam omnium redditum & proventuum Ecclesiasticorum per sex annos dari jussit; cuius vestigiis *Clemens V*, *Johannes XXII*, *Clemens VI*, *Urbanus V*, *Gregorius XI*, *Johannes XXIII*, *Calixtus III*, strenue insistebant. &c.

(*d*) Ut turpe in taceamus abutsum, quo ad luxuriam & fœdas libidines, pecunias hasce Papæ cum suis amicis profundeant; vel usus, in quos illas fese colligere publice aliquando profitebantur, impudentiam eorum produnt: e. g. *Ad sublevandum Papam & Ecclesiam defendendam contra grassantes in Italia rebelles* (Cfr. A CELSE I. c. p. 112, N. 2); *in subsidium Regni Siciliae & terrarum Ecclesiastice ditionis, guerrarum angustiis laceratarum, "ob diuturnum Schisma" & Ladislai Dyrracabii violenteriam, regnum illud prætentis, quare decima jubetur erogari omnium Ecclesiasticorum Proventum per triennium, qua "exhausta camera Apostolice" (cui illam deberi, addere Papa non erubuit) provideatur.* A CELSE I. c. p. 165 N. 8.

bant (e). Quæ notiora sunt, quam ut iis demonstrandis
immorari nobis sit necesse.

§. VIII.

Sed perpetuis quoque usibus, a primo earum exigendarum consilio alienis, Ecclesiasticis tamen, & Hierarchia statibiliendæ idoneis, sunt adhibitæ. Ex decimis nempe redditus multis locis assignati sunt Prælaturis haud paucis, (Archipræposituræ, Archidiaconatui, &c.) atque aliis Præbendis. Cu-
B jus-

(e) Sic Regi Daniæ *Erico V*, contra Estones, paganos & barbaros, expeditionem suscepturno, a. 1247 Papa *Innocentius VI* permilit, "ut tertiam decimarum partem fabricis Ecclesiarum Lundensis Provinciae deputatam pro subfido expensarum suarum in hujusmodi servitio Jesu Christi usque ad sex annorum spatium obtineret; ita tamen, ut de ipsa decimarum tertia parte pro dictis fabricis, sartatectis & luminibus, congrua Ecclesis portio relinqueretur, nec non pro solvendis debitibus, quibus eadem Ecclesiæ pro earum necessitatibus esent medio tempore obligatae. Residuam partem per Ecclesiasticas Personas, colligi Archiepiscopus Lundensis facere debebat, Regique tradi, dummodo hic expeditionem dictam suscipieret". *Access. ad Bull. Celsian.* p. 39, N. 12. Similiter Rex Sveciæ *Magnus Erici* bellum Russis (qui ut Schismatici, paganis non multo meliores habebantur) illustrus, non modo grandem pecuniam, quam exactores Pappales in his terris corraferant, mutuo sumvit, de qua recuperanda severa deinde Pontifices egerunt (cfr. LAGERBRING l. c. T. III, Cap. VI, §. 15 & 43, p. 373; C. VII, §. 8, p. 557 sq. C. VIII §. 2, p. 605 sq. A CELSEI l. c. p. 125, N. 9; p. 127 N. 16 & 20; p. 128 N. 3 & 4; p. 130 N. 9; p. 135, N. 14; p. 136 N. 20) sed etiam a 1326, dimidium decimæ sexennalis, quam Papa

jusmodi institutis s^epe confirmatio Papalis fuit comparata. Sic habemus Bullam *Innocentii IV*, qua donationem decimorum Episcopaliū de *Slaka*, ab Episcopo Lincopensi *Laurentio*, Canonicatui su^a Dioceseos sexto assignatarum confirmat. (A CELSE l. c. p. 70, N. 14). Sic *Alexander IV* confirmavit institutam ab *Erico Rege & Birgero* jarl *Scholam Upsaliensem*, concessasque *Scholasticis & Studiois Decimas* de Upsaliensi Provincia (ib. p. 74 N. 32.), & *Arianus VI* *decimas* quas Episcopus Lincensis *Prabendae S. Barbarae* addiderat (ib. p. 218 N. 18). Ac in Bulla *Pauli II*. legitur: *Præpositi & Capituli Upsaliensis petitio continebat, quod olim in regno Sveciæ infra quod Ecclesia ipsa consiſtit omnes fere Prælatura & Canonice ex decimis, sunt fundatæ* (l. c. p. 201. N. 5). Quare etiam *Innocentius VII & Gregorius XII Brynolpho* [Episcopo Scarense] permisérunt, *Decimas* su^a Dioceseos multifariam, sicut petierat in usus Ecclesiæ & ejus Ministrorum partiri (ib. p. 160, N. 3; p. 161, N. 1). Hinc *Hemmingus* Episc. Aboensis, cum *Archipræposituram* instituisset, inter alia commoda *Decimas* novalium illi adjudicavit (a); & Episc. *Magnus II Archidiaconatum*, ab Antecessore suo *Berone* in Ecclesia Aboensi institutum, restaurans, *Decimas Episcopales* de antiqua *Nousis* eidem adsignavit. (b). Sed maxime memorabilis fuit applicatio *Decimæ pauperum* per omnes Patriæ Dioceses ad *Canonicos* sustendandos. Ut enim nulla in re sagaciores fuerunt Papæ, quam in modis atque rationibus Hierarchiæ stabiendi, operique huic quasi fastigium imponendi; ita hujus finis attingendi causa, Cardinalis *Wihel-*

prætextu Belli Sacri, a Clero Svecano extorserat, in expeditionis suæ subliidum gratis accepit. Vid. LAGERBRING l. c. T. III, C. II, §. 29. p. 302; cf. A CELSE l. c. p. 109, N. 10, & p. 122 N. 19, 20, 25.

(a) Vid. *Annott. ad Juuſt. Chron.* p. 253, Not. 450,

(b) Vid. l. c. p. 457 iq. Not. 403.

belmus Sabinensis, a Papa missus, in Concilio Skeningenſi, Anno 1248 celebrato, inter alia perlecit (quod anteā quidem jam fensio inchoatum, tarde tamen procesferat *c.*) ut ad singulas Cathedrales Ecclesias Collegia Canonicorum instituerentur (*d*). Quo decreto ab Innocentio IV, biennio post lāte confirmato, Canonicis quārendā erant subsidia vita necessaria, nec parcē modo, sed etiam lautioris. In quem usum Decimae pauperum, consilio a primo fine eorum alienissimo, arreptæ sunt (*e*); adeo ut quæ ad egestatem atque miseriā multorum sublevandam adhiberi debuissent, ad ignaviam & luxuriam paucorum alendam, potentiamque injustissimam & a voluntate Divina ac Civitatum salute maxime abhorrentem corroborandam, effunderentur. In Upalienſi Diocesi Farlerum Archiepiscopum, (mortuum anno 1255, non dū post concilium supra commemoratum) ejusmodi Collegium instituisse constat (*f*). In cæteris Dioecesibus, ut Lincopenſi, Scarenſi,

Abor.

(c) Episcopo Lincopenſi anno jam 1232 Papa Gregorius IX. veniam dederat creandi Canonicos, quos Capitulum ejus nullos antea habuit, item altarum etiam dignitatum personas pro Ecclesia Lincopenſi. A CELSE I. c. p. 65 N. 15, p. 69 N. 9.

(d) Vid. LAGERBRING I. c. T. II, C. XIV, §. 7, p. 431, ubi tamen hanc tantam rem non nisi leviter & quasi in transcurſu attigit. Cf. C. XIX, §. 14, p. 771. — It. WILDE Hist. Sveciae Pragm. p. 389. & A CELSE I. c. p. 74 N. 34, 35, p. 78, N. 17.

(e) Vid. SCHEFFERI Not. ad. Chron. Archiep. Upl. p. 37. A CELSE p. 201. N. 5.

(f) Edit. a SCHEFFERO Chron. cit. p. 19 & 37. & 117. A CELSE p. 65, N. 15, p. 74 N. 34 sq. Bulla Alexandri IV a. 1256, XI kal. Febr. in Collect. Fredenheimiana.

Aboënsi &c. idem mos sensim invaluit (g). Adeo ut, cum sic omnes *Decimæ Pauperum* (ut in Aboënsi certe Dioecesi factum videtur) *Canonicis* essent impeditæ, parum inde ipsis sit *Pauperibus* relictum. Unde igitur his succurrebatur? Unde *Domibus Hospitalibus* subsidia præbebantur? Ex Eleemosynis sine dubio, & piorum Donis atque Testamentis? Quamquam partem etiam *Decimarum Pauperibus* primitus destinatarum, hujusmodi institutis, in Dioecesibus saltē cultioribus atque ditionibus, fuisse fortassis tributam, credere queas? Sic, cum Scholæ quoque Upsaliensi ex iisdem opis aliquid adfluxisse reperiamus, (Cfr. A CELSE l. c. p. 74, N. 32. & PERINGSKÖLD Monum. Upland. T. II, p. 235,) non omnes certe *Canonicis* ejus Dioecesis (aliunde liberalius dotatis) cesisse, patet. Cfr. SCHEFFERUS l. c. p. 21, 31, & 116 sqq.

§. IX.

Suscepta tandem, tertio saeculi XVI decennio, auspiciis R. Gustavi, etiam in Svecia Reformatione Religionis, Decimarum quoque adhibendarum ratio mutationem subiit insignem. Triens quidem qui antea Pastoribus Ecclesiarum ceserat, postea quoque iis relictus fuit (a). Reliquum vero bestem Aerario sensim vindicatum fuisse, Annales rerum eo ævo gestarum abunde testantur. Hujus mutationis initium factum esse in Comitiis Stockholmiensibus A. 1525, reperimus; ubi a Regni Consiliariis ceterisque procuribus convocatis decretum fuit, ut Decimæ Ecclesiæ (b. e. illa Decimarum pars, quæ Ecclesiæ Parochiali tribui solebat; num etiam portionum Episcopi, Ecclesiæ Catbedralis

(g) Cfr. A CELSE l. c. p. 136 N. 19; p. 160 N. 3. Annott. ad Juuſt. Cbron. p. 562--566.

(a) Vid. WILSKMANS *Ecclesiastique Värk* Art. Tionde p. 663.

lis & Canonicorum, sive Pauperum?) hoc anno ad Exercitum sustentandum totæ quantæ impenderentur (b). Deinde anno sequente (1526) in *Comitiis Wadstenensibus* fuit constitutum, ut duæ partes earundem decimatum (tertia pristino usui relicta) ad æs Civitatis alienum solvendum, impenderentur (c): quibus tamen Decimis Rex, facta cum

B 3

Epi-

(b) Vid. TEGEL K. *Gustaf. I. Hist. I. Del.* p. 103. Chr. STIERNMAN *Riksd. och Mötens Beslut T. I.* p. 35.

(c) TEGEL I. c. p. 115; STIERNMAN I. c. p. 39, unde ex *Epi-stola* (Episc. Lincop. *Johannis Brask?*) *ad Electum Aboensem* (Ericum Svenonis) hæc verba, rei illustrandæ causa (nec TEGELIO, nec CELSIO, nec DALINO, in *Historia Gustavi I. commemoratae*) adferre placet: "Et cum nou>nulli assererent D. Regem ad hoc -- ut a Clero totius Ecclesiæ Svecanæ peterentur duæ partes fructuum & omnium reddituum eorundem per hunc annum, quemadmodum ante annum duæ partes Decimarum omnium Ecclesiarum Parochialium in solutionem dictorum debitorum expeditæ fuerunt; Dominis Electis Upsaliensi, Scarensi & Strengnensi, ac nonnullis aliis Ecclesiarum Prælatis ac Canonicis, qui aderant, digesto negotio, integræ magis visum fuit ex ipsa tota Ecclesia Svecana offerre unam contributionem pro hujusmodi debitorum solutione, semel pro semper, videlicet XV: m. marcharum, (non obstante, quod ipsa R. Majestas expeteret XXV: m.): ad quam tandem finaliter deventum fuit, ita quod ex ipsa V. Aboënsi Diœcesi per Capitulum & totum Clerum juxta V. Fr. moderationem solvantur tria millia in dicta summa XV:m. nulli assignanda ante ipsius summæ totalem comportationem, absque quavis interpositione R. Maj. officialium. Reliquæ XII:m. inter alias Diœceses fuere proportionaliter distributæ. Et quamvis dictæ duæ partes reddituum Clericorum ad tantam summam vix sufficerent; cautius tamen multis respectibus visum fuit hujusmodi

Episcopis Ecclesiarumque cæteris Prælatis ut & Canonicis Partitione, summam XV millium Marcarum pecuniae, per omnes Dioœses colligendam, recepit. Tandem per Recessum Arosiensem, A. 1527 ab omnibus Regni Ordinibus confirmatum, statutum fuit, ut posthac omnes Decimæ Episcoporum, Canonicorum, Ecclesiarumque tam Cathedralium quam Parochialium, partim ad æs alienum, quo Respublica gravissimo obstricta erat, dissolvendum, partim ad alia onera publica sublevanda, postea in perpetuum æratio publico vindicarentur, certa modo summa, Regis judicio definienda, Episcopis, Canonicis (quorum tamen officium, viris, qui illo nunc fungebantur, decedentibus, sensim erat abrogandum) & Ecclesiis permissa (d). Quod decretum postea in Comitiis Strengnælensibus A. 1529 repetitum atque stabilitum porro fuit (e). Variis deinde usibus hæc Decima, inde jam Publicæ (Krono-Tionde) dictæ, sunt insumtae; quos enumerare, & longum & a nostro proposito alienum foret. Quare hæc sufficiant.

"funimæ insistere, quam reddituum descriptionem" &c. (Cfr. Annott. ad Juuſeni Chronicon p. 626—697, & p. 733. not. 239) "Ex his, colligas, Io, neque trientem Curatorum fuille ab ista mulcta liberam. 2:o Suspectam videſi TEGELII narrationem (l. c. p. 115), quam reliqui dein de Historici R. Gustavi I. repeterunt, de dolosis Episcoporum & Cleri consiliis, ad Decretum Comitiorum Wadstenensi m. eludendum initis: quæ se. narratio cum passionione de certa summa pecuniae Regi a Clero exhibenda, ægre conciliari queat.

(d) TEGEL l. c. p. 163 sqq. & STIERNMAN l. c. p. 81 (cfr. p. 69, 77, 89, 90).

(e) TEGEL l. c. p. 252. STIERNMAN l. c. p. 96.